

hij dit Maastrichter materiaal ter bestudeering gehad, heeft hij ook de beenderen gedetermineerd.

Equus caballus fossilis Rut.

- No. 25. Humerus sinister, linker opperarmbeen; (F. W.).
 No. 26. Humerus sinister, linker opperarmbeen; (idem).
 No. 83. Radius dexter, rechter spaakbeen; (S.).
 No. 73. Metacarpus tertius, 3e middelhandsbeen; (idem).
 No. 72. Metacarpus tertius, 3e middelhandsbeen; (idem).
 No. 42. Phalanx I, 1e vingerkootje; (F. W.).
 No. 51. Kies; (idem).

Onder No. 61 bevindt zich in de verzameling nog een been afkomstig van Smeermaas, 1824, 't welk ongedetermineerd, doch zonder twijfel 'n Humerus dexter van *Equus caballus foss.* is.

Bison priscus B. J.

- No. 46. Radius sinister, linker spaakbeen; (F. W.).
 No. 69. Radius sinister, linker spaakbeen; (S.).

Cervus tarandus L.

- No. 78. Hoornfragment; (S.).

Cervus elaphus L.

(Niet genummerd). Hoornfragment in 1824 gevonden te Maastricht, 7—8 M. diep, bij 't maken van 't Bassin v. h. Kanaal.

Cervus elaphus primigenii Pohl.

- No. 27. Rechter hoorn; (F. W.).
 No. 28. Hoornfragment; (idem).
 No. 36. Hoornfragment; (idem).
 No. 77. Hoornfragment; (S.).

Elephas primigenius Blum.

'n Tiental goed en minder goed geconserveerde kiezen, niet nader gedetermineerd, ongenummerd, doch blijkens een etiket zeer waarschijnlijk afkomstig van Smeermaas.

- No. 90. Kopfragment; (F. W.).
 No. 20. Mandibula, ramus horizontalis dexter, kaakfragment (rechter); (idem).
 No. 81. Mandibula, ramus horizontalis sinistra, kaakfragment (linker); (idem).
 No. 13. Rugwervel (ongedeterm.); (F. W.).
 No. 66. Rugwervel (ongedeterm.); (S.).
 No. 5. Scapula dextra, rechter schouderblad; (F. W.).
 No. 4. Scapula sinistra, linker schouderblad; (idem).
 No. 2. Humerus dexter, rechter opperarmbeen; (idem).
 No. 12. Caput femoris of humeri, hoofd van dijbeen of opperarmbeen; (idem).
 No. 34. }
 No. 54. } Ribfragmenten; (idem).
 No. 87. }

* * *

Eigenaardig is 't, dat klaarblijkelijk in 1824 geen resten van *Rhinoceros antiquitatis* Bl. zijn gevonden. In de laatste jaren toch kwamen die niet zelden uit 't Caberger plateau te voorschijn. 't Museum beschikt over een kaakfragment, waarin nog drie kiezen, over een vijftal losse kiezen, over een voorpoot (bijna compleet) en over een opperarmbeen.

F. W. = Fort Willem.

S. = Smeermaas.

J. Cr.

J. H. F. Umbgrove: „de Anthozoa uit het Maastrichtsche Tufkrijt”.

Over Limburgsche Mergel en hare fossielen is er al heel wat geschreven. In 1918 stelde 'k 'n lijst samen van de publicaties, welke betrekking hadden op dit onderwerp en bevond, dat hiervan $\pm$ 150 grootere en kleinere geschriften 't licht hadden gezien.

En toch zijn er in 't Limburgsche Krijt nog tal van raadsels.

Zoowel onze kennis van z'n samenstelling als die van z'n fauna en flora is op vele plaatsen onvolledig en vaak verouderd.

Ieder streven, om die kennis uit te breiden en in overeenstemming te brengen met den huidige stand van Geologisch-palaeontologisch weten, verdient dan ook warme belangstelling.

Voor de verschillende bijdragen in 't Natuurhist. Maandblad, verschenen van de hand van 'n Pater C. van der Lugt S. J., 'n L. A. J. Keuller, 'n F. Kurris vooral, heeft de wetenschappelijke wereld zich niet weinig geïnteresseerd, wel wetende dat ze even zoovele, vaak, zeer goed geslaagde pogingen waren, om ons de

Limburgsche Mergel en de haar vergezellende silex beter te leeren kennen.

't Is een gelukkige toevalligheid dat juist thans de heer J. H. F. Umbgrove bezig is de **Limburgsche Krijtfauna** te herzien.

Wie toch is beter in staat dan hij, om dit, zeer zeker dankbare, onderwerp in studie te nemen?

In Limburg geboren en getogen was hij vanaf z'n prille jeugd, in de gelegenheid om zich met de Limburgsche krijtrotsen en met de dierresten, in deze rotsen verborgen, vertrouwd te maken.

En dat hij zulks deed, bewijst de mooie collectie krijtfossielen, in den loop der jaren door hem bijeengebracht.

'n Gelukkig gesternte voerde hem later naar de Alma Mater van Leiden, alwaar 'n academische opleiding ons een waarborg is, dat de aangeboren liefde en aanleg 'n goede leiding vinden.

Trouwens, dat blijkt uit de geschriften tijdens z'n „student-zijn” in Leiden, door Umbgrove in 't licht gegeven.

Meerdere studies toch van hem, welke handelen over geologisch-palaeontologische onder-

werpen, en binnen heel korten tijd, naar we hopen, gevolgd gaan worden door z'n proefschrift, 'twelk, hoe zou 't anders kunnen?! zal handelen over 't Limburgsche Krijt, hebben we in de laatste maanden gezien.

In de verhandelingen van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap van Nederland en Koloniën, Geologische Serie, Deel VII, blz. 207—212, Jaargang 1925, verscheen „Asteroidea uit het Maastrichtsche tufkrijt”, met één plaat.

't Natuurhist. Maandblad, Orgaan van het Natuurhist. Genootschap in Limburg, No. 7, Juli 1925, nam van hem op: „Eenige problematische fossielen uit het Limburgsche krijt”.

En nu zoo pas weer verrasten ons de „Leidsche Geologische Mededeelingen”, deel I, aflevering 1, XI, 1925, blz. 83—126, met 'n nieuwe studie van Umbgrove, n.m.l. „de Anthozoën uit het Maastrichtsche tufkrijt”.

Behalve de Rijks-Geologische Musea van Leiden, Utrecht, Groningen en Wageningen, welke hem studiemateriaal leverden, mocht hij ook vele koralen onderzoeken uit de collectie van Teyler's Stichting te Haarlem, van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, en de Stadsverzameling in het „Athenaeum” te Maastricht. Bovendien mocht hij voor zijn doel de uitgebreide collectie van het Musée royale d'Histoire naturelle te Brussel en de origineelen van Goldfuss te Bonn ter plaatse bestudeeren.

„Door het nagaan van dit betrekkelijk uitgebreid materiaal mag het overzicht der Anthozoën thans vrij volledig geacht worden”, aldus Umbgrove.

De eerste schrijver, die over dit onderwerp heeft gehandeld, is Faujas-Saint-Fond, die in zijn „Histoire naturelle de la Montagne Saint Pierre de Maestricht” (1799) een aantal koralen liet afbeelden. Om haar vaagheid zijn deze teekeningen echter weinig bruikbaar. Beter geslaagd mogen de afbeeldingen heeten in de Nederlandsche vertaling van dit werk van J. D. Pasteur (1802).

Goldfuss leverde in de „Petrefacta Germaniae” teekeningen van 17 verschillende soorten van koralen, die, om nauwkeurigheid en natuurgetrouwheid, ook nu nog aller bewondering verdienen.

Als „Responsio ad questionem Zoölogica” der Groningsche Universiteit werd in 1827 door Morren een verhandeling geschreven: „Descriptio fossilium in Belgio repertorum”. Tegelijk met Bryozoën en Poriferen worden hierin ook Anthozoën uit het Limburgsche krijt beschreven. In hoofdzaak zijn het dezelfde, welke ook Goldfuss behandelde.

Enkele nieuwe vormen werden beschreven door Milne Edwards en Haime en P. Oppenheim. Latere schrijvers, zooals de Fromentel, halen deze werken telkens aan, alleen Quen-

stedt geeft hier en daar nieuwe inzichten. J. Felix heeft in zijn „Catalogus” de koralen van Maastricht in de meer moderne volgorde gerangschikt.

Aldus vinden wij in het „kort historisch overzicht”, hetwelk Umbgrove over deze materie geeft.

Waar in den vervolge nog ooit over koralen uit het Maastrichtsche tufkrijt gehandeld wordt, zal zeer zeker rekening worden gehouden met deze allernieuwste publicatie van J. H. F. Umbgrove.

'n Viertal platen met niet minder dan 34 mooi geslaagde figuren verluchten dit werk, waarin ook nog te vinden is eene „lijst van palaeontologische literatuur, speciaal over het Maastrichtsche tufkrijt.”

Maastricht.

Jos. CREMERS.

DE AVIFAUNA IS „AF”! WAT NU?...

Met No. 235, in dit nummer behandeld, is de „Avifauna der Nederlandsche provincie Limburg, benevens eene vergelijking der aangrenzende gebieden” af.

Twee jaren lang heeft deze Ornithologische Studie er niet weinig toe bijgedragen om ons Maandblad te doen zijn: een der beste periodieken, welke op Natuurhistorisch gebied verschijnen.

Hoezeer 't werk van den heer P. A. Hens wordt gewaardeerd bleek ons 'n keer te meer uit 'n pas verschenen boekdeel, uitgegeven door de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging, onder den titel van: „Voorkomen en trek der in Nederland in het wild waargenomen vogelsoorten”, door Dr. G. J. van Oordt, Secretaris van Nederl. Ornithol. Vereeniging en Jan Verwey, Zoöl. Docts. (N. V. Boekhandel en Drukkerij, voorheen E. J. Brill, Leiden).

In hun „Voorwoord” danken de schrijvers gansch in het bijzonder den Heer Hens voor z'n waardevolle inlichtingen.

Over 349 verschillende vogels wordt er in 't werk gehandeld, in 't 96 bladzijden dikke boek niet minder dan 35 maal verwezen naar ons Natuurhistorisch Maandblad.

* * *

Tengevolge van de bijdragen van den Heer Hens behoeften we ons, gedurende twee jaren, 't hoofd nooit te breken over genoegzame copie voor 't Maandblad. Ja, meer dan eens